

Hynysten DNA-sukututkimuksen tilanne keväällä 2020

Kirjallisiin lähteisiin perustuva perinteinen sukututkimus on ollut aiemmin käytännössä ainoa tapa, jolla on selvitetty sukujen eri haaroja satoja vuosia taaksepäin. Joissakin tapauksissa niin kirkon- kuin maakirjojen kautta ei ole saatu varmuutta, miten jonkun suvun tietyn haaran isälinja on mennyt. Viimeisen 10 vuoden aikana apuun on tullut DNA tutkimus. Isä antaa pojilleen Y kromosomin ja poika edelleen pojilleen. Koska noin 100 vuoden välein tapahtuu joitakin mutaatioita niin näitä hyväksikäyttäen voidaan muodostaa suvun haarojen välille sukupuu.

Hynysillä on kaksi päähaaraa, jotka ovat Varpaisjärven Jumisten ja Iisalmen Paloisvirran Hynysset. Sonkajärven Hynysset ovat pääosin Paloisvirran ja Lapinlahden Hynysset pääosin Jumisten haaraa. Näitten lisäksi on muutamia pienempiä haaroja joitten syntypaikkaa ei vielä tiedetä. Nimi on ollut 1400 - 1600-luvuilla useimmiten Hynninen, Hynnin, Hynyin tai jopa Hunuin tai lähellä näitä. Nykyisten Hynnisten DNA-testit voisivat antaa lisää tietoa joistakin Hynysten haaroista sekä sukulaisuuksista nykyisiin Hynnisiin. Tavoitteena on tehdä suvun DNA-tutkimuksesta tilanpäivitys muutaman vuoden välein ja laittaa se sukuseuran sivuille kohtaan 'Hynysten suvun tutkimus'. Alla linkki DNA tutkimukseen.

<http://www.hynysten.sukuseura.fi/16038>

Tutkimuksessa on tähän mennessä keskitytty Varpaisjärven Jumisilta lähtöisin olevaan suvun haaraan. Sen kantaisä on ollut Heikki (Henrik) Matinpoika Hynninen. Hän on tullut Jumisille viimeistään 1643, jolloin hänet on merkitty maakirjaan siellä asuvaksi ja seuraavana vuonna henkikirjaan. Heikki mainitaan asiakirjoissa kuitenkin jo aikaisemmin eli ennen henkikirja-aikaa, joka alkoi 1643. Myllytulliluettelossa Heikki on ensimmäisen kerran 1635. Sen perusteella ei ole mahdollista päätellä asuiko hän jo silloin Jumisilla, koska henkilöt merkittiin luetteloihin aluksi verotusalueittain eikä vielä kylittäin. Täten maakirjoista vuodelta 1643 on vanhin varma tieto siitä, että Heikki asui tällöin Jumisilla. Hän on linkissä näkyvän maakirjan oikealla sivulla hieman puolivälin alapuolella Jummis by kohdalla alempi henkilö (Hindrich Matzson Hynninen).

<http://digi.narc.fi/digi/view.ka?kuid=13584408>

Hynysten toinen päähaara on lähtöisin Iisalmen Paloisvirran eteläpuolella asuneesta Pertti (Bertill) Hynnisestä. Suurin osa esimerkiksi Sonkajärven Hynysistä ja sieltä edelleen muualle siirtyneistä on tästä haarasta. DNA-sukututkimuksessa Paloisten haaraa on tutkittu toistaiseksi varsin vähän.

Nykyisistä Hynnistä jotkut ovat teettäneet ilman yhteistä koordinoitua DNA-testin. Näistä testeistä on varsin vähän hyötyä sukututkimukselle. Merkittävin tieto on, että jotkut Hynnisten haarat eivät ole suoran isälinjan kautta sukua suurimmalle osalle Hynysiä. Ehkä suurin osa Hynnistä on sukua mutta halvimmat DNA-testit eivät anna riittävää tietoa sukulaisuudesta. Sen sijaan Varkauden - Joroisten suunnassa lähteneestä Hynösten suvusta on tehty merkittävää DNA-sukututkimusta. Näitten perusteella on varmistunut, että Hynöset ovat sukua niin Jumisten kuin Paloisten Hynysille. Arvio on, että sukulaisuus menee todennäköisesti peräti 1400-luvulle.

Keväällä 2018 oli tiedossa, että niin Jumisten kuin Paloisten Hynysten ja Hynösten suora isälinjainen DNA on YP1141 haploryhmää. Yhteenveto silloisesta tutkimustiedosta on linkissä.

https://asiakas.kotisivukone.com/files/hynysten.sukuseura.fi/tiedostot/Hynynen_DNA_selvitys_201805_RH.pdf

Kahden vuoden aikana Hyn-alkuisten DNA-tutkimus on mennyt eteenpäin. Linkin kirjoituksessa oli virheellistä tietoa, että ottamalla useasta miehestä noin 60 euron YP1141 testi saataisiin uusi Hyn-alkuisten haploryhmä. Jotta se voitaisiin saada, pitää ottaa kalliimpi ns. Big-Y testi ja siirtää tiedot laajaan Y-Full tietokantaan. Kevääseen 2020 mennessä tämän ovat tehneet neljä henkilöä, jotka ovat Hyn-alkuista juurta. Tulokset ovat nähtävissä linkissä.

<https://www.yfull.com/tree/N-YP1141/>

Yhdestä miehestä noin 1600 vuotta sitten muodostuneeseen YP1141-haploryhmään on saatu laajan Big-Y testin ansiosta Hyn-alkuista juurta oleville miehille oma haploryhmä BY55824. Tässä ryhmässä näkyvien neljän henkilön yhteinen esi-isä on syntynyt noin 650 vuotta sitten eli 1300-luvun loppupuolella. BY55824 ryhmän kohdalla näkyvä TMRCA luku antaa tästä arvion. Tälle ryhmälle on jo saatu yksi alaryhmä, joka on Y188600. Tässä ryhmässä keväällä 2020 näkyvien kolmen henkilön yhteinen esi-isä on syntynyt noin 450 vuotta sitten eli noin 1570-luvulla. Ryhmässä olevat kolme henkilöä ovat kaikki Varpaisjärven Jumisten sukuhaarasta. Mikäli mutaatio on tapahtunut Jumisilla 1643 asuneen Heikki Hynnisen isässä Matissa, niin mahdollisesti myös Paloisten haara on samaa haploryhmää. Tämä olisi vahva todiste siitä, että joko Heikin isä Matti Hynninen tai Heikin isän isä olisi sekä Jumisten että Paloisten haaran esi-isä.

Tätä kirjoittaessa 5/2020 BY55824 ryhmän alla on yksi testitulos id:YF19055. Se kuuluu eräälle Hynöselle. On myös mahdollista, että Paloisten haarasta tehtävän Big-Y testin perusteella muodostuu Joroisten suunnalta lähteneelle Hynöselle ja Paloisten Hynyselle yhteinen uusi haploryhmä Jumisten Hynysten rinnalle. Mikäli näin tapahtuisi niin Hynöset olisivat läheisempää sukua Paloisten Hynysille kuin Jumisten Hynysille. Jo vuonna 2020 pyritään tekemään laaja Big-Y testi yhdelle Paloisten haaran Hynyselle.

Kuinka sitten DNA-tutkimuksesta kiinnostuneet Hynyset/Hynniset/Hynöset voisivat helpoiten tulla mukaan DNA:n avulla tehtävään sukututkimukseen. On kaksi reittiä, jotka ovat:

1. FTDNA:n Y-111 testi ja
2. Edullinen FTDNA:n Y-37 testi.

Kalliimman Y-111 testin avulla nähdään varsin hyvin, tuleeko sukulaisuus joko Jumisten tai Paloisten haaran suuntaan vai jonnekin muualle. Halvempi Y-37 testi antaa viitteitä sukulaisuudesta. Keväällä 2020 on saatavissa ns. SNP-testi, jonka avulla voidaan katsoa onko henkilö YP1141-haploryhmää. Mikäli viitteet sukulaisuudesta tulisivat Y-37-testin perusteella, niin YP1141-testi varmistaisi sitä. Toivottavasti jossain vaiheessa tulee tarkempi SNP-testi, joka testaa onko henkilö BY55824-ryhmää eli Hyn-alkuisten miesten sukujuurta. Testeistä voi tiedustella allekirjoittaneelta. Kerron mielelläni lisätietoa DNA-tutkimuksesta ja testeistä.

21.5.2020

Raimo Hynynen

raimo.hynynen@gmail.com